DOI: 10.38146/bsz-ajia.2026.v74.i10.pp2735-2748

A nemzeti integrált határigazgatás akkreditált minőség-ellenőrzési mechanizmusának továbbfejlesztési lehetőségei[1]

Opportunities for Further Development of the Accredited Quality Assurance System for National Integrated Border Management

Balla József
Dr., PhD, tanszékvezető, egyetemi docens, rendőr ezredes
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar,
Az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusa ellenőrző szervezete vezető szakértője
balla.jozsef@uni-nke.hu

Herczeg Mónika
HSQA projekt szakértője
monika.herczeg@bm.gov.hu

Vájlok László
mesteroktató, rendőr alezredes
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Rendészettudományi Kar
Az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusa ellenőrző szervezete minőségirányítási szakmai megbízott helyettese
vajlok.laszlo@uni-nke.hu

Vedó Attila
Dr., PhD, határrendészeti szakmai referens, rendőr alezredes
Belügyminisztérium
Európai Uniós Fejlesztések Koordinációjáért Felelős Helyettes Államtitkárság
Az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusa ellenőrző szervezete minőségirányítási szakmai megbízottja
attila.vedo@bm.gov.hu

Absztrakt

Cél: A minőségbiztosítás és minőségirányítás fogalmai az ipari és szolgáltatási szektorok mellett napjainkra a rendészettudomány és a közigazgatás működési területén is egyre hangsúlyosabb szerepet töltenek be. A forenzikus tudományokhoz kapcsolódó akkreditált módszerek és eljárások alkalmazásán túlmenően a minőségi sztenderdek iránti igény, különösen az integrált határigazgatás

[1] A szerzők a kéziratot magyar nyelven nyújtották be. Benyújtás ideje: 2026. 06. 17., Átdolgozás: 2026. 07. 14., Elfogadás: 2026. 07. 16.

(European Integrated Border Management – EIBM) egyik meghatározó elemét képező schengeni értékelési és monitoringmechanizmus, szerves részét alkotja egy olyan komplex minőségirányítási rendszer kialakítása, amely a határellenőrzési és határigazgatási folyamatok, valamint az alkalmazott módszerek és eszközök megfelelőségének objektív, egységes és ellenőrizhető értékelését biztosítja.
Módszertan: A folyamatközpontú minőségbiztosítás keretében elsődlegesen a határellenőrzést közvetlenül végrehajtó szervezetek szakmai és vezetés-irányítási folyamatai kerülnek értékelésre, amelyek hosszabb távon kiterjeszthetők a nemzeti integrált határigazgatási rendszer valamennyi érintett szereplőjének kapcsolódó tevékenységeire is.
Megállapítások: A Belügyminisztérium akkreditált szervezeteként *„Az integrált határigazgatás nemzeti minőségellenőrzési mechanizmusa ellenőrző szervezete"* az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány szerinti akkreditáció megszerzésével olyan, nemzetközileg is elismert megfelelőségértékelési képességet hozott létre, amely az Európai Unióban és a schengeni tagállamok körében egyaránt egyedülállónak tekinthető. A magyar modell az első olyan teljes értékű, akkreditált nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus, amely a schengeni értékelési rendszer harmadik pillérének gyakorlati megvalósítására is alkalmas.
Érték: A tanulmány a nemzeti integrált határigazgatási minőség-ellenőrzési mechanizmus adminisztratív, akkreditációs és szakmai továbbfejlesztési lehetőségeit elemzi, különös figyelemmel a schengeni megfelelőség fenntarthatóságára, a stratégiai szintű schengeni kormányzás erősítésére, valamint Magyarország nemzetközi szerepének további megerősítésére az integrált határigazgatási minőségirányítás területén.

Kulcsszavak: integrált határigazgatás, minőség-ellenőrzés, schengeni értékelési mechanizmus, megfelelőségértékelés.

Abstract

Aim: The concepts of quality assurance and quality management are increasingly playing an important role in the operational areas of law enforcement and public administration, in addition to the application of accredited methods and procedures related to forensic sciences. In addition to the need for quality standards, the development of a complex quality management system that ensures an objective, uniform and verifiable assessment of the border control and border management processes and the adequacy of the applied methods and tools is an integral part of the Schengen evaluation and monitoring mecha-

nism, which is a defining element of the European Integrated Border Management (EIBM).
Methodology: In the framework of process-oriented quality assurance, the professional and management processes of the organizations directly implementing border control are primarily assessed, which can be extended to the related activities of all relevant actors of the national integrated border management system in the longer term.
Findings: As an accredited organization of the Ministry of the Interior, the "National Quality Control Mechanism for Integrated Border Management" has established an internationally recognized conformity assessment capability by obtaining accreditation according to the MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 standard, which can be considered unique both in the European Union and among the Schengen Member States. The Hungarian model is the first fully-fledged, accredited national quality control mechanism that is also suitable for the practical implementation of the third pillar of the Schengen evaluation system.
Value: The study analyzes the administrative, accreditation and professional development opportunities of the national integrated border management quality control mechanism, with particular attention to the sustainability of Schengen compliance, the strengthening of strategic-level Schengen governance, and the further strengthening of Hungary's international role in the field of integrated border management quality management.

Keywords: integrated border management, quality control, Schengen evaluation mechanism.

Bevezetés

A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megfelelő működtetésének egyik legfontosabb záloga az a komplex értékelési mechanizmus, amely a köznyelvben schengeni értékelésként ismert. A jelenleg három pillérre épülő rendszer magába foglalja a rendszeres schengeni értékelő ellenőrzéseket (Schengen Evaluation – SCH-EVAL), a sebezhetőségi értékeléseket, valamint – amennyiben az adott tagállamban rendelkezésre áll – az adott tagállam nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok működését és eredményeit is (Balla, 2018; Zsákai, 2023; Škrinár & Odlerová, 2024). Annak ellenére, hogy ez a háromelvű megközelítés 2019 óta meghatározza a schengeni vívmányok alkalmazását vizsgáló értékelési és monitoringmechanizmus fejlődési irányait, a nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok gyakorlati működése

és azok eredményeinek tényleges integrációja a schengeni értékelési folyamatokba mindeddig korlátozottan valósult meg.

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) szerepének fokozatos erősödésével párhuzamosan a határellenőrzésben alkalmazott közös standardok jelentősége is felértékelődött, így az egységes követelményrendszerek meghatározása és az azoknak való megfelelés biztosítása egyre fontosabbá vált. A schengeni térség biztonságának fenntartása érdekében egyre hangsúlyosabb elvárásként jelenik meg az objektív, mérhető és nemzetközileg összehasonlítható megfelelőségértékelési rendszerek alkalmazása.

Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája önálló fejezetben foglalkozik az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési rendszerének kialakításával, továbbá a határrendészeti tevékenység során alkalmazott felszerelések eszköz- és módszerspecifikus követelmények szerinti minősítésével (eszköz minőségbiztosítás). A stratégiai dokumentum ezzel a minőségirányítási szemléletet a határigazgatás horizontális elemévé emeli. Utóbbi ugyan nem képezi jelen tanulmány tárgyát, azonban szerves részét képezi a minőségügy komplex értelmezésének. Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa az e területeken már elért eredményeket, és értékelve azokat, következtetéseket vonjon le a további fejlődési irányok meghatározásának támogatása érdekében (Herczeg, 2024a).

Az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusának kialakítása Magyarországon

A jelenlegi schengeni értékelési mechanizmus az egységes követelmények szerinti határigazgatás – ezen belül különösen a határellenőrzés – megfelelőségének vizsgálata során több forrásból származó információ együttes értékelésére épül. Az értékelési folyamat figyelembe veszi a korábbi schengeni ellenőrzések eredményeit, a legfrissebb sebezhetőségi értékeléseket, a schengeni vívmányok szerves részét képező uniós jogforrásokat és technikai szabályozókat, továbbá az Európai Bizottság által gyűjtött egyéb releváns információkat, valamint a nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok eredményeit is. A nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok szabályozási alapját az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete teremtette meg, amely az európai integrált határigazgatás elemeit 12 tematikus és három horizontális pont köré csoportosítja (Vájlok & Vedó, 2023). A rendelet ezzel nem csupán az integrált határigazgatás tartalmi elemeit határozza meg, hanem közvetetten megalapozza az azok megfelelőségét vizsgáló nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok létrehozásának szükségességét is.

Az Európai Bizottság ugyanakkor nem köteles figyelembe venni a nemzeti mechanizmusok eredményeit, így joggal veti fel annak kérdését, hogy milyen követelményeknek megfelelő nemzeti megfelelőségértékelési rendszert szükséges kialakítani annak érdekében, hogy annak eredményei a schengeni értékelési folyamatban ténylegesen hasznosíthatók legyenek. A szabályozási környezet, a más tagállamokban végrehajtott schengeni értékelések tapasztalatai alapján a nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusokkal szemben az alábbi alapvető követelmények fogalmazhatók meg:

1. az alkalmazott módszertan nemzetközi szinten elfogadott legyen;
2. az eredmények hitelesek, objektívek és elfogultságtól mentesek legyenek;
3. az értékelés egységes, valamennyi tagállam számára értelmezhető és elfogadható követelményrendszerre épüljön (Balla et al., 2026).

A Magyarországon létrehozott és bevezetett nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus teljesíti a fenti követelményeket, így megalapozott bemenő adatokat biztosíthat a jövőbeli schengeni értékelésekhez. A rendszer nemzetközi elfogadottságát az Európai Akkreditálási Együttműködés (EA) keretében elismert akkreditáció biztosítja, amelyet a Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH) eljárását követően megszerzett akkreditált státusz igazol. A Belügyminisztérium szervezetében létrehozott és 2025. február 01-től működő *„Az integrált határigazgatás nemzeti minőségellenőrzési mechanizmusa ellenőrző szervezete”* (továbbiakban: ellenőrző szervezet) a NAH eljárása keretében az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 „*Megfelelőségértékelés. Ellenőrzést végző különféle típusú szervezetek működésének követelményei*” című szabvány elvárásai szerint akkreditált státuszt szerzett. Ennek eredményeként az ellenőrző szervezet által végzett megfelelőségértékelési tevékenység és az annak során kibocsátott eredmények valamennyi schengeni tagállamban nemzetközileg elfogadható és hiteles bizonyítékként értelmezhetők.

A hitelességet, a pártatlanságot és a függetlenséget az ellenőrző szervezet szervezeti elhelyezkedése és működési rendje garantálja. Az ellenőrző szervezetet magába foglaló központi közigazgatási szerv a Belügyminisztérium, amely a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló hatályos jogszabályok alapján felelős a határigazgatási feladatok irányításáért, ugyanakkor az ellenőrző szervezet nem áll közvetlen alá-fölérendeltségi viszonyban az ellenőrzött Országos Rendőr-főkapitánysággal. Ez a szervezeti struktúra biztosítja az ellenőrzési tevékenység objektivitását és a működés függetlenségét. A Belügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzata szerint az ellenőrző szervezet működési kereteit biztosító főosztály – koordinációs feladataival összefüggésben – ellátja az integrált határigazgatás területén kialakított nemzeti minőség-ellenőrzési

mechanizmus működtetéséhez kapcsolódó koordinációs és az akkreditálással kapcsolatos feladatokat. Ezen felül úgynevezett egyéb feladataival összefüggésben az integrált határigazgatás területén kialakított nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus független ellenőrző szervezeteként végrehajtja az időszakos megfelelőségértékelési feladatokat, elkészíti a szükséges auditprogramokat, kiválasztja és felkészíti saját auditorait.

A működés szervezeti keretei egyúttal lehetőséget biztosítanak az ellenőrző szervezet számára, hogy felhasználja a Belügyminisztérium érintett szervezeti elemeinek szakmai tudását és tapasztalatát, így megteremti a feladatok közötti kapcsolatot is.

A Belügyminisztérium és az Országos Rendőr-főkapitányság között létrejött partnerségi együttműködési megállapodás teremti meg a mechanizmus működésének intézményi kereteit, amely kifejezetten a határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusának kidolgozására és működtetésére irányul (Vájlok & Vedó, 2025).

A mechanizmus működésének egyik legfontosabb garanciális eleme a transzparens, dokumentált és nyomon követhető minőségirányítási rendszer, amelyet az ellenőrző szervezet minőségirányítási kézikönyve, az ellenőrzött szervezettől független külső szakértők bevonása, továbbá a speciális auditor-képzési rendszer biztosít (Pulics, 2025).

Az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusának működtetése magába foglalja a rendőrség határrendészeti szolgálati ága által „*Az integrált határigazgatás nemzeti minőségellenőrzési mechanizmusa 1:2024*” megfelelőségértékelési alrendszer keretében végzett önértékelési tevékenységet, valamint az ezen alapuló, az ellenőrző szervezet által az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvánnyal összhangban végrehajtott akkreditált megfelelőségi folyamatot. A rendszer közös viszonyítási alapját az európai integrált határigazgatás elemeire és a releváns uniós követelményrendszerekre épülő önértékelési modell képezi, amely szervezeti és tevékenységalapú bontásban vizsgálja a határellenőrzési folyamatok megfelelőségét (Herczeg, 2024b; Balla et al., 2024a).

A mechanizmus működtetésének módszertani alapjait számos hazai és nemzetközi tudományos publikáció támasztja alá (Vájlok & Vedó, 2023; Herczeg, 2024b; Balla et al., 2024a; Balla et al., 2024b; Mokrá & Košč, 2024; Košč et al., 2024; Odler & Holubitczky, 2024; Škrinár & Odlerová, 2024; Vájlok & Vedó, 2025). Az ezekben bemutatott tudományos eredmények gyökerei a határőrség korábbi minőségirányítási rendszeréig vezethetők vissza (Teke et al., 2005; Teke, 2007; 2024.), amely megalapozta a rendészeti minőségügyi szemlélet hazai fejlődését, és hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország az Euró-

pai Unió tagállamai közül elsőként hozzon létre egy teljes értékű, akkreditált nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmust.

Továbbfejlesztési lehetőségek

A nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus továbbfejlesztési lehetőségeit célszerű egyrészt akkreditációs és szervezetfejlesztési, másrészt szakmai-stratégiai szempontból vizsgálni. A mechanizmus hosszú távú fenntarthatósága és nemzetközi elfogadottsága ugyanis kizárólag akkor biztosítható, ha az megfelel a folyamatosan változó nemzetközi szabványügyi, schengeni és integrált határigazgatási követelményeknek.

Az akkreditációs és szervezetfejlesztési irányok

Az akkreditációs fejlesztések elsődleges irányát az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány új generációs változatára történő áttérés jelenti. Az ISO/IEC 17020:2026 szabvány várhatóan jelentős hangsúlyt helyez majd a digitális auditálási folyamatokra, a kockázatalapú megfelelőségértékelésre, valamint a szervezeti integritás és adatbiztonság követelményeire, amely a határigazgatási ellenőrzési rendszerek esetében különös jelentőséggel bír. Az új szabvány szerinti megfelelésre történő átállás ugyan elsődlegesen adminisztratív és szervezetfejlesztési feladatként jelenik meg, ténylegesen azonban a mechanizmus hosszú távú működőképességének egyik alapfeltételét képezi (Bošnjaković et al., 2015).

Indokolt továbbá egy digitális megfelelőségértékelési és auditmenedzsment-rendszer kialakítása is, amely lehetővé tenné az ellenőrzési folyamatok egységes dokumentálását, az eredmények valós idejű nyomon követését, valamint az adatvezérelt stratégiai döntéshozatal támogatását. Egy ilyen informatikai háttérrendszer alkalmas lehetne arra is, hogy a schengeni értékelések során közvetlenül felhasználható, strukturált és összehasonlítható adatbázist hozzon létre.

A másik jelentős akkreditációs fejlesztési irány a jártassági vizsgálatok (proficiency testing) végzésére alkalmas kompetencia kialakítása. Tekintettel arra, hogy a jövőben várhatóan egyre több schengeni tagállam alakít ki saját akkreditált minőségellenőrzési mechanizmust, rövid időn belül szükségessé válhat az ellenőrző szervezetek teljesítményének összehasonlítható, objektív és nemzetközileg elismert értékelése.

Az MSZ EN ISO/IEC 17043:2026 EV szabvány szerinti akkreditáció megszerzése lehetőséget teremtene arra, hogy a magyar ellenőrző szervezet nemzetközi szinten is koordináló szerepet töltsön be a schengeni minőség-ellenőr-

zési rendszerek harmonizációjában. Ez nem csupán az ellenőrző szervezetek kompetenciájának mérésére lenne alkalmas, hanem hozzájárulna a közös európai minőségbiztosítási standardok kialakításához, az egységes módszertani kultúra fejlesztéséhez és a kölcsönös bizalom erősítéséhez is (Baby Rani et al., 2025).

A szakmai továbbfejlesztés irányai

A szakmai továbbfejlesztés egyik legfontosabb területe az integrált határigazgatás más szereplőinek bevonása a nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusba. A jelenlegi rendszer elsődlegesen a rendőrség határrendészeti szakterületére koncentrál, ugyanakkor az európai integrált határigazgatás koncepciója ennél lényegesen szélesebb intézményi és funkcionális együttműködést feltételez.

Ennek megfelelően indokolt lehet a mechanizmus fokozatos kiterjesztése többek között:

- a rendőrség mélységi ellenőrzési tevékenységére (vagyis a schengeni területen belül jogszerűtlenül tartózkodó személyek kiszűrésére irányuló technikai és műveleti tevékenységek);
- az idegenrendészeti hatóságok;
- a vámszervek;
- a menekültügyi és visszatérési rendszerek;
- konzuli szolgálatok, külügyi szervek;
- az egészségügyi és járványügyi hatóságok határátlépéshez (határigazgatáshoz) kapcsolódó feladataira;
- valamint a kritikus infrastruktúra-védelmi szereplők tevékenységére is.

A schengeni megfelelőség ugyanis nem kizárólag a határellenőrzés jogszerűségétől függ, hanem az integrált határigazgatásban részt vevő valamennyi szervezet koordinált és egységes működésétől.

Az új szervezetek és szakterületek bevonása érdekében az alábbi módszertani lépések megvalósítása szükséges:

- az érintett szakmai folyamatok részletes azonosítása és modellezése;
- a releváns uniós és schengeni követelményrendszerek meghatározása;
- a megfelelőségértékeléssel érintett tevékenységi körök pontos lehatárolása;
- objektív mérési pontokat és indikátorokat tartalmazó módszertani leírások kidolgozása;
- az önértékelési és auditálási alrendszerek kialakítása;
- végül az akkreditált megfelelőségértékelési eljárások kiterjesztése az új területekre.

A stratégiai szintű schengeni kormányzás erősítése

A továbbfejlesztés talán legfontosabb iránya a stratégiai szintű schengeni kormányzás és döntéstámogatás megerősítése lehet. A nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus jelenleg elsősorban megfelelőségértékelési funkciót lát el, ugyanakkor a rendszerben keletkező adatok és tapasztalatok ennél lényegesen szélesebb körben is hasznosíthatók lennének.

A jövőben célszerű lehet egy olyan stratégiai elemző és döntéstámogató modul kialakítása, amely:

- folyamatosan monitorozza a schengeni megfelelőség alakulását;
- korai előrejelzéseket készít a működési kockázatokról;
- támogatja a nemzeti schengeni értékelő ellenőrzésekre (SCH-EVAL) történő felkészülési folyamatokat;
- integrálja a sebezhetőségi értékelések és kockázatelemzések eredményeit;
- valamint közvetlenül hozzájárul a stratégiai szintű határigazgatási döntéshozatalhoz.

Egy ilyen komplex rendszer kialakítása hosszabb távon lehetővé teheti egy valódi, adatvezérelt schengeni kormányzási modell létrejöttét, amely nem csupán az ellenőrzési hiányosságok utólagos feltárására, hanem a működési kockázatok megelőzésére és a reziliens határigazgatási működés biztosítására is alkalmas lehet.

A mechanizmus fejlesztésének további stratégiai jelentőségű iránya lehet a nemzetközi tudományos és intézményi együttműködések erősítése. A magyar modell úttörő jellege lehetőséget biztosíthat arra, hogy Magyarország a schengeni minőség-ellenőrzési mechanizmusok európai szintű módszertani fejlesztésének egyik meghatározó szakmai központjává váljon. Ennek érdekében indokolt lehet:

- nemzetközi kutatási konzorciumokban való részvétel;
- közös képzési és auditorprogramok kialakítása;
- a Frontex és más uniós ügynökségek szakmai programjaihoz történő szorosabb kapcsolódás;
- valamint egy regionális schengeni minőségügyi tudásközpont létrehozása.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a magyar nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus nem csupán a schengeni megfelelőség fenntartásának eszköze lehet, hanem hosszabb távon az európai integrált határigazgatás stratégiai és módszertani fejlesztésének egyik meghatározó modelljévé is válhat.

A fentiekben azonosított továbbfejlesztési irányok megvalósítása hosszabb távon indokolttá teszi, hogy az ellenőrző szervezet a jelenlegi virtuális alapú

működési modelljéből egy állandó, önálló szervezeti keretek között működő szervezeti elemmé alakuljon. A jelenlegi struktúra megfelelően támogathatja a megfelelőségértékelési feladatok ellátását, azonban az új generációs akkreditációs követelményeknek való megfelelés, a digitális auditmenedzsment-rendszerek működtetése, a jártassági vizsgálatok szervezése és végrehajtása, valamint az integrált határigazgatás szereplőinek fokozatos bevonása már olyan szintű szakmai koordinációt, állandó kompetenciakapacitást és szervezeti/intézményi felelősségvállalást igényel, amelyet tartósan nehezen biztosíthat egy decentralizált, virtuális szervezeti forma. Az állandó szervezeti működés lehetővé tenné az egységes módszertani fejlesztést, a felhalmozott szakmai tudás intézményes megőrzését, a folyamatos adatfeldolgozási és elemzési képesség kialakítását, valamint a nemzetközi együttműködések és akkreditációs kötelezettségek kiszámítható teljesítését. Emellett megerősítené az ellenőrző szervezet stratégiai szerepét a schengeni megfelelőség fenntartásában és támogatná azt a hosszú távú célt, hogy a magyar minőség-ellenőrzési mechanizmus európai szinten is referenciaértékű, módszertani központtá váljon.

Az új Integrált Határigazgatási Stratégia és a BORDERGOV projekt kapcsolatrendszere

Az európai integrált határigazgatás fejlesztésének új stratégiai irányait az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendeletére épülő IBM-modell határozza meg, amely a korábbi operatív szemléletet egyre inkább stratégiai, kockázatalapú és kormányzási megközelítéssel váltja fel. Az új IBM-stratégiai környezetben felértékelődik a schengeni megfelelőség fenntarthatóságát biztosító, objektív és mérhető minőség-ellenőrzési mechanizmusok szerepe, különösen a tagállami rendszerek közötti interoperabilitás és az egységes végrehajtás támogatása érdekében.

E stratégiai törekvésekhez szorosan kapcsolódik a BORDERGOV projekt, amely az integrált határigazgatás kormányzási és minőségirányítási aspektusainak fejlesztésére fókuszál. A projekt egyik alapvető célkitűzése olyan módszertani és szervezeti megoldások kialakítása, amelyek elősegítik a schengeni követelmények egységesebb alkalmazását, valamint támogatják a tagállami határigazgatási rendszerek rezilienciájának és stratégiai irányíthatóságának erősítését (URL1).

A BORDERGOV projekt különös jelentősége abban áll, hogy a határigazgatási folyamatokat nem kizárólag végrehajtási oldalról vizsgálja, hanem azokat komplex kormányzási rendszerként értelmezi, amelyben kiemelt szerepet kap az intézményközi koordináció, az információáramlás, a kockázatalapú műkö-

dés, valamint a minőségbiztosítás és megfelelőségértékelés rendszere. Ez a megközelítés közvetlenül illeszkedik az új IBM-stratégia azon törekvéséhez, amely a schengeni térség működésének fenntartását egyre inkább adatvezérelt, előrejelző és minőségorientált irányítási modellre kívánja alapozni.

A projekt eredményei egyúttal módszertani támogatást nyújtanak a nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok továbbfejlesztéséhez is. A BORDERGOV keretében kidolgozott folyamat- és kormányzási modellek, indikátorrendszerek, valamint megfelelőségértékelési megközelítések alkalmasak arra, hogy támogassák az integrált határigazgatási rendszerek objektív mérhetőségét és összehasonlíthatóságát. Ennek különös jelentősége van a schengeni értékelési mechanizmus szempontjából, mivel a tagállami minőség-ellenőrzési rendszerek csak abban az esetben válhatnak a schengeni megfelelőség ténylegesen figyelembe vett elemévé, ha működésük egységes módszertani alapokra épül.

A BORDERGOV projekt továbbá hozzájárul a stratégiai szintű schengeni kormányzás erősítéséhez is. A hagyományos ellenőrzési modellek jellemzően utólagos megfelelőségvizsgálatra épülnek, míg az új IBM-stratégia és a projekt által képviselt szemlélet egy proaktív, kockázatalapú és előrejelző működési modell kialakítását támogatja. Ennek keretében a minőség-ellenőrzési mechanizmusok szerepe túlmutat a klasszikus auditfunkción, és a stratégiai döntéstámogatás, a működési sérülékenységek azonosítása, valamint a schengeni reziliencia fenntartása irányába mozdul el (URL2).

A projekt keretében létrejövő tudományos és módszertani eredmények egyben hozzájárulnak egy közös európai minőségbiztosítási kultúra kialakulásához is, amely hosszabb távon támogathatja az integrált határigazgatás egységesebb értelmezését és végrehajtását a tagállamok között. Ez különösen fontos annak fényében, hogy az integrált határigazgatás hatékonysága alapvetően a különböző nemzeti rendszerek közötti kölcsönös bizalomra, az egységes standardokra és az összehasonlítható működési modellekre épül.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a BORDERGOV projekt nem csupán kiegészíti az új IBM-stratégia célkitűzéseit, hanem gyakorlati és módszertani szinten is támogatja azok végrehajtását. A projekt eredményei közvetlenül hozzájárulhatnak a nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusok továbbfejlesztéséhez, valamint a schengeni megfelelőség fenntartását szolgáló stratégiai irányítási és döntéstámogatási képességek megerősítéséhez.

Összefoglalás

A tanulmányban bemutatott komplex minőségügyi megközelítés kidolgozása és működtetése önmagában is jelentős szakmai – és ehhez kapcsolódó tudomá-

nyos – eredmény, azonban eltörpül a mechanizmus jövőbeli fejlesztésében rejlő lehetőségek mellett. Az integrált határigazgatás nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmusának az integrált határigazgatás valamennyi szereplőjére ki kell terjednie, így az érintett szervezetek fokozatos bevonásával egy összetettebb, a szakterületi tapasztalatokat szélesebb körben kiaknázó rendszer jöhet létre. Az ellenőrző szervezet akkreditált státusza egyben az alkalmazott módszertan tanúsított megfelelőségét is jelenti, ami megnyitja az utat a más tagállamok általi bevezetés előtt is. Ez egyben a minőség-ellenőrzés terén megvalósított tagállamok közötti együttműködés szélesedését is eredményezné, amelyben a nemzeti mechanizmus megfelelő ütemű fejlesztése mellett Magyarországé lehet a vezető szerep. Ennek eszköze a jártasság-szervezés, amely új távlatokat nyithat a határigazgatás magyar szereplői és szakértői előtt.

Kiemelt jelentőségű, hogy az eddig elért eredmények fenntartása és fejlesztése mellett a minőség-ellenőrzési mechanizmus szakmai következtetései, azonosított fejlesztendő területei is megfelelő súllyal képezzék a stratégiai tervezés alapját. A nemzeti integrált határigazgatási stratégiának és a végrehajtását szolgáló szakmai fórumrendszernek egyaránt figyelembe kell vennie a minőségirányítási alrendszerek működési tapasztalatait, valamint az ellenőrző szervezet megállapításait. A stratégiaalkotás mellett a jövőben az európai uniós fejlesztési források elosztását, nemzeti szintű tervezését, valamint az elszámoláshoz kapcsolódó szakmai eredmények és mérföldkövek elérését is befolyásolhatja a nemzeti határigazgatási minőség-ellenőrzési mechanizmus teljesítménye, így fejlesztése elengedhetetlen.

Felhasznált irodalom

Baby Rani G., Tejaswi Y., Meena, N. R., Meghana, T., & Saikia N. (2025). Proficiency testing (PT): The tool in quality assurance of testing laboratories. *International Journal of Advanced Biochemistry Research 9*(7), 282-285 https://doi.org/10.33545/26174693.2025.v9.i7d.4726

Balla J., Bartus G., Kakócz K., Németh G., & Pulics J. (2024b). A magyar–szlovák minőségbiztosítási mechanizmus kidolgozásának előkészítése. *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 78-90.

Balla J., Vájlok L., Vedó A., Kakócz K., Németh G., Bartus G., & Pulics J. (2024a). Önértékelés a határrendészeti szolgálati ágnál. *Magyar Rendészet 24*(1), 57-73. https://doi.org/10.32577/mr.2024.1.4

Balla J., Vedó A., Bartus G., Kakócz K., Pulics J., Németh G., Škrinár, T., & Holubiczky V. (2026). Nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmus a határigazgatás területén. *Belügyi Szemle 74*(4), 975-989. https://doi.org/10.38146/bsz-ajia-ajia.2026.v74.i4.pp975-989

Balla J. (2018). Schengeni értékelési mechanizmus. *Hadtudományi Szemle, 11*(1), 287–306.
Bošnjaković, A., Runje, B., Bašić, H., & Softić, A. (2015). The characteristics of quality management system in inspection bodies in accordance with the International Standard ISO/IEC 17020: 2012. In *9th Research/Expert Conference with International Participation Quality 2015*. (555-562).
Herczeg M. (2024b). Magyarország 2022-2028 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája. In Szabó Cs. (Szerk.). *Kihívások kapujában I.: Tanulmányok a határigazgatási és vízumpolitikai eszköz hazai progjamjának előkészítéséhez* (31-54), Belügyminisztérium.
Herczeg M. (2024b). Minőség-ellenőrzés a határigazgatásban, *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 58-77.
Košč, I., Koščová, M., Stolárik, P., & Mokrá J. (2024). Modern technical solutions for border control (Mobile, Data, Collection and Analysis Center). *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 105-117.
Mokrá, J., & Košč, I. (2024). The Schengen Evaluation Process in the Conditions of the Slovak Republic, Positives and Negatives and Its Development in the Future. *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 91-104.
Odler, R., & Holubitczky, V. (2024). Quality of Airport Border Control at the M. R. Š. Airport in Bratislava. *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 118-126.
Pulics J. (2025). Az integrált határigazgatás nemzeti ellenőrzési mechanizmusának képzése Magyarországon. *Határrendészeti Tanulmányok 22*(2), 27-36.
Škrinár, T., & Odlerová, M. (2024). The Schengen evaluation and monitoring mechanism. *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 127-139.
Teke A., Veress G.-né., & Veress G. (2005). A határőrségi tevékenységek minőségmenedzsmentjének alapjai. *Határrendészeti Tanulmányok 4*(1), 32-47.
Teke A. (2007). Miért a minőség? Minőségfejlesztés és minőségirányítás a Határőrségnél. *Határrendészeti Tanulmányok 6*(1), 32-69.
Teke A. (2024). Minőségirányítási tevékenység a teljes jogú schengeni csatlakozás előtt. *Határrendészeti Tanulmányok 21*(4), 24-41.
Vájlok L., & Vedó A. (2023). Minőségügy és határellenőrzés európai uniós stratégiai megközelítésben. *Magyar Rendészet 23*(4), 203-219. https://doi.org/10.32577/mr.2023.4.11
Vájlok L., & Vedó A. (2025). Minőség és stratégiai gondolkodás határok nélkül. Újfajta kihívás – újfajta szemlélet – újfajta gondolkodás – újfajta megoldás. In Gyelník T., Ocskay Gy., & Vájlok L. (Szerk.). *Schengen 40-35-30: Jubileumi tanulmánykötet* (271-283). Central European Service for Cross-Border Initiatives (CESCI), Határőr Kultúráért Alapítvány.
Zsákai L. (2023). A schengeni értékelési mechanizmus nemzetközi és hazai koordinációja. *Belügyi Szemle, 71*(8), 1493-1501. https://doi.org/10.38146/bsz.2023.8.8

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *A hatékony integrált határigazgatás központosított irányítási struktúrájának létrehozása*. https://www.palyazat.gov.hu/eredmenyek/tamogatott-projektek/4282360201

URL2: *A hatékony integrált határigazgatás központosított irányítási struktúrájának létrehozása*. https://bmprojektek.kormany.hu/hatekony-integralt-hatarigazgatas-specific-action

Ajánlott hivatkozás

Balla J., Herczeg M., Vájlok L., & Vedó A. (2026). A nemzeti integrált határigazgatás akkreditált minőség-ellenőrzési mechanizmusának továbbfejlesztési lehetőségei. *Belügyi Szemle, 74*(10), 2735–2748. https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2026.v74.i10.pp2735-2748

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerzők nem jelentettek összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerzők nem kaptak pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

A szerzők kijelentik, hogy a tanulmány elkészítése során betartották a vonatkozó kutatásetikai és publikációetikai előírásokat.

Adatok rendelkezésre állása

A tanulmányban bemutatott eredmények alapjául szolgáló kutatási adatok a levelező szerzőtől, indokolt kérésre, a vonatkozó adatvédelmi és egyéb jogi korlátozások figyelembevételével igényelhetők.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

A közlemény nyílt hozzáféréssel, a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint jelenik meg. A közlemény változatlan formában, nem kereskedelmi célból, bármely médiumban és formátumban szabadon megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző(k), a közlés helye és a licenc hivatkozása megfelelően feltüntetésre kerül. Módosított vagy átdolgozott változat terjesztése, valamint kereskedelmi célú felhasználása nem megengedett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Vedó Attila, aki az attila.vedo@bm.gov.hu e-mail címen érhető el.